

PAR VALSTS BUDŽETA IZDEVUMU PĀRSKATĪŠANAS 2023., 2024. UN 2025. GADAM REZULTĀTIEM UN PRIEKŠLIKUMI PAR ŠO REZULTĀTU IZMANTOŠANU LIKUMPROJEKTA "PAR VIDĒJA TERMIŅA BUDŽETA 2023., 2024. UN 2025. GADAM" UN LIKUMPROJEKTA "PAR VALSTS BUDŽETU 2023. GADAM" IZSTRĀDES PROCESĀ

IZDEVUMU PĀRSKATĪŠANAS TVĒRUMS

Ministru kabinets 2022. gada 18. martā apstiprināja izdevumu pārskatīšanas tvērumu:

Tvērumā noteikti trīs izdevumu pārskatīšanas pamatvirzieni:

1. **veikt nozaru budžeta finansēšanas analīzi**, tai skaitā pārskatīt no valsts budžeta finansētās funkcijas, analizēt nozaru ministriju pārraudzībā esošās politikas un jomas un horizontāli pārskatīt valsts budžeta programmas, lai nodrošinātu valsts budžeta finansēto funkciju ekonomiskāku un racionālāku īstenošanu, administratīvā sloga mazināšanu, un, ja nepieciešams, sniegt priekšlikumus politikas izmaiņām;
2. **turpināt pilnveidot valsts budžeta plānošanas un izpildes procesu vadības regulējumu**, tai skaitā ieviešot priekšnosacījumus plašākai automatizēto datu apstrādes sistēmu izmantošanai budžeta vadības procesā (piemēram, pārskati, atskaites, informācijas automatizācija un apmaiņa);
3. **uzsākt vidēja termiņa izdevumu pārskatīšanu**, nodrošinot informācijas un datu apstrādi un analīzi, lai veiktu atsevišķu nozaru ministriju pārraudzībā esošo politiku un jomu izpēti un efektīvāku izdevumus, kas saistīti ar nekustamo īpašumu nomu un uzturēšanu, kā arī lai nodrošinātu finanšu vadības analīzi pašvaldībās.

IZDEVUMU PĀRSKATĪŠANAS REZULTĀTĀ KONSTATĒTIE FINANSIĀLIE RESURSI

Izdevumu pārskatīšanas rezultāti tika pieņemti Ministru kabinetā 2022. gada 11. oktobrī.

Kopējie izdevumu pārskatīšanas rezultāti 2023. gadam tika konstatēti 168,4 miljonu eiro apmērā, kas nodrošināja papildu līdzekļus gan nozaru ministriju iekšējām, gan kopējām valdības prioritātēm:

- valdības prioritātēm 12,1 miljoni eiro;
- ministriju iekšējām prioritātēm 156,3 miljoni eiro.

Izdevumu pārskatīšanas metode	2023	2024
Horizontāli pasākumi resursu piešķiršanai par labu pašreizējām prioritātēm	166 568 994	82 917 323
Nozares ministriju patstāvīgi veikto bāzes izdevumu pārskatīšana Ministriņās iekšēji pārskatītie resursi iekšējām pārdaļēm ar ietekmi uz nākamajiem gadiem.	154 928 979	76 847 283
Attīstības izdevumu pārskatīšana Veikts prioritāro pasākumu izvērtējums, kuriem finansējums piešķirts 2021. – 2023. gadam.	1 983 100	1 983 100
Ieņēmumu atlikumu analīze Veikta pašu ieņēmumu atlikumu pārskatīšana no 2017.gada līdz 2022.gadam.	9 656 915	4 086 940
Valsts budžeta vidēja termiņa izdevumu pārskatīšana	1 842 402	1 842 402
Izdevumu, kas saistīti ar nekustamo īpašumu nomu un uzturēšanu analīze Veikta nekustamā īpašuma (biroja telpu) nomas, apsaimniekošanas izmaksu analīze, apkopota informācija par turpmāko darba organizācijas modeli.	1 842 402	1 842 402
Kopā:	168 411 396	84 759 725

VALSTS BUDŽETA IZDEVUMU PĀRSKATĪŠANAS IEGUVUMI UN REZULTĀTI

Izdevumu pārskatīšanas metodes

Horizontālie pasākumi finanšu resursu pārdalei par labu aktuālajām prioritātēm

- **Ministriju patstāvīgi veiktā bāzes izdevumu analīze** - Apkopotas ministriju ierosinātās resursu pārdales, pārskatot izdevumus, efektīvizējot un novirzot finansējumu nozares prioritātēm un aktuālu jautājumu risināšanai. Ņemot vērā Covid-19 ietekmi, līdz šim budžets ir ticis pārskatīts vairākkārt un brīvie līdzekļi tika novirzīti aktuālākām prioritātēm. Joprojām ir aktuāla un norit dažādu procesu centralizācija starp centrālo aparātu un padotības iestādēm.
- **Kārtējā budžeta gadā un iepriekšējos gados piešķirtā finansējuma attīstības izdevumiem pārskatīšana**
Veikta iepriekš piešķirtā finansējuma **PP pārskatīšana**. Izvērtējums tika veikts PP, kuriem finansējums piešķirts 2021. – 2023. gadam. Lai veiktu PP horizontālu pārskatīšanu, tika vērtētas šādas PP komponentes:
  1. elastība (piešķirtā finansējuma pārdale);
  2. efektivitāte (izdevumu un rezultātīvo rādītāju izpilde);
  3. PP aktualitāte;
  4. sabiedrības intereses (vai PP iespējams turpināt par mazāku finansējumu);

5. valdības loma (vai ir iekļauts Valdības rīcības plānā).
- **Ieņēmumu no maksas pakalpojumiem un citu pašu ieņēmumu atlikumu analīze** veikta, lai nodrošinātu ekonomiski racionālu uzkrāto naudas līdzekļu atlikuma izlietošanu, tai skaitā nozaru prioritāšu finansēšanai un pašu ieņēmumu administrēšanas un plānošanas prakses pilnveidošanu.
- **Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas pasākumiem piešķirtais finansējums** – apkopota resoru sniegtā informācija, pamatojoties uz anketu, kas 2022. gada sākumā tika izsūtīta resoriem (ministriem un citām centrālajām valsts iestādēm), lūdzot sniegt informāciju par izdevumiem Covid-19 pasākumiem 2020. un 2021. gadā.
- **Pamatbudžeta pamatfunkciju darbības rezultātīvo rādītāju analīze**
Lai izvērtētu, cik lielā mērā budžeta programmas raksturo resursu izlietojumu, veikta pamatbudžeta pamatfunkciju darbības rezultātīvo rādītāju finansējuma aptveres 2022. gadam analīze un pamatbudžeta pamatfunkciju darbības rezultātīvo rādītāju 2021. gada izpildes analīze.
- **Valsts un pašvaldības vienoto klientu apkalpošanas centru tīkla paplašināšanās sasaistē ar sadarbību ar iestāžu klientu apkalpošanas centriem un to ietekme uz budžeta izdevumiem**
Veikts izvērtējums, vai esošo VPVKAC darbība ir pieprasīta no iedzīvotāju puses un efektīva no finanšu līdzekļu pārvaldības puses. Izvērtējumā izmantoti dati par VPVKAC tīklā sniegtajiem pakalpojumiem no 2021. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 30. septembrim. Izvērtējumā netika ņemti vērā VPVKAC zvanu centra sniegtie pakalpojumi, jo zvanu centra pakalpojumi netiek piesaistīti konkrētai vietai un tos teorētiski var sniegt jebkurš VPVKAC. Apkopoti izdevumu pārskatīšanas darba grupas sanāksmē izteikto ministriju viedokļu apkopojums par iestāžu KAC sadarbību ar VPVKAC, to attīstību.

Nozares ministriju pārraudzībā esošo finansēšanas politiku analīze

- **Veselības nozares atsevišķu finansēšanas politiku analīze**
Analīze par personu saņemtajiem valsts apmaksātajiem veselības aprūpes pakalpojumiem, ja šī persona dzīvo citā ES vai EEZ dalībvalstī, aplūkoti laboratoriju sniegtie pakalpojumi un iespējamie uzlabojumi kompensējamo zāļu sistēmā.
- **Zemkopības nozares atsevišķu finansēšanas politiku analīze**
Analizēts ZM padotības iestāžu reģionālo struktūrvienību un klientu apkalpošanas centru pārklājums, izdevumi 2022. gadā par ēku, telpu īri un nomu un finansējums meliorācijas sistēmu uzturēšanai.

Vidēja termiņa valsts budžeta izdevumu analīze

- **Ministriju, to padotībā esošo valsts budžeta iestāžu, citu centrālo valsts iestāžu un neatkarīgo iestāžu vajadzībām izmantotā nekustamā īpašuma (biroja telpu) un tā apsaimniekošanas izdevumu izvērtējums**
Analizētas izmaksas, kas valsts iestādēm rodas no telpu nomas, nekustamā īpašuma apsaimniekošanas un komunālajiem pakalpojumiem, un citiem uzturēšanas izdevumiem, telpu noslodze, noskaidrots turpmākais darba organizācijas modelis un nekustamā īpašuma platības efektivitāte, iespējamā atteikšanās no biroja telpām.
- **Vidējā termiņa IKT pasākumu un sistēmu uzturēšanas izmaksu analīze**
Apskatīti IKT izdevumu pieauguma cēloņi, analizēta izdevumu struktūras un apjoma atkarība no IKT nodrošinājuma organizācijas un IKT risinājumu arhitektūras. Pamatoti pieņemot, ka optimāla IKT nodrošinājuma organizācija un mūsdienīgas, modulāras IKT arhitektūras risinājumu izmantošana radīs priekšnoteikumus nepamatotu izdevumu novēršanai, paskaidrota valsts IKT resursu uzskaites sistēmas VIRSIS loma IKT arhitektūras un IKT izdevumu pārvaldības procesos, kā arī tiek izskaidroti nepieciešamie uzlabojumi IKT izdevumu uzskaitē.
Analizēti valsts pārvaldē izveidotie reģistri un to uzturēšanas izmaksas 2021. gadā, iekļaujot tādu informāciju kā:
  1. reģistra mērķi un tā sasniegšanas novērtējumu;
  2. normatīvo aktu, kurā noteikta reģistra izveides nepieciešamība;
  3. reģistra izveides gadu;
  4. reģistrā reģistrēto vienību skaitu;
  5. reģistra uzturēšanas izmaksām 2021. gadā;
  6. ieņēmumiem no MPK saistībā ar reģistra lietošanu 2021. gadā;
  7. reģistra aktualitātes izvērtēšanu;
  8. reģistra nodošanas iespējām uzturēšanai nevalstiskajam sektoram vai integrēšanai kādas citas iestādes uzturētajā reģistrā;
  9. plānotajiem reģistra uzlabošanas pasākumiem;
  10. reģistra publisko pieejamību.
- **Finanšu vadības atsevišķu politiku [aspektu] pilnveide**
Tiek uzsvērta nepieciešamība pilnveidot budžeta plānošanas uzskaiti un efektīvizēt iekšējās kontroles sistēmu un tās uzraudzības mehānismus pašvaldībās, kā īstenošanai 2023. gadā FM sniegs pašvaldībām metodoloģisku un konsultatīvu atbalstu iekšējā audita funkcijas mērķtiecīgā ieviešanā.
Lai sekmētu pierādījumus balstītu politikas plānošanu, ministrijas kā atbalsta instrumentu izmanto pētījumus. Apkopota informācija par Pētījumu un publikāciju datu bāzē publicētajiem ministriju un to padotības iestāžu pētījumiem 2020. un 2021. gadā.